

Anonimizirana verzija

Prijevod

C-652/20 – 1

Predmet C-652/20

Zahtjev za prethodnu odluku

Datum podnošenja:

2. prosinca 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunalul București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

28. rujna 2020.

Tužitelji:

HW

ZF

MZ

Tuženik:

Allianz Elementar Versicherungs-AG

[omissis] TRIBUNALUL BUCUREȘTI (Viši sud u Bukureštu, Rumunjska)

ȘESTO GRAÐANSKO VIJEĆE

[omissis] RJEŠENJE

Javna rasprava održana 28. rujna 2020. [omissis] [sastav suda]

Pred sudom je pokrenut parnični postupak između tužiteljice **HW**, tužitelja **MZ**, tužiteljice **ZF** [omissis] i tuženika **Allianz Elementar Versicherungs-AG** putem zastupništva **S.C. Allianz-Țiriac Asigurări SA**, povodom zahtjeva za naknadu štete (nematerijalna šteta).

[omissis] [nacionalni postupak] [omissis] SUD

odlučuje:

I. Upućivanje Sudu Europske unije prethodnog pitanja o tumačenju članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012

I. i.) Činjenično stanje

- 1 Dana 22. prosinca 2017., upravljajući vozilom austrijskih registarskih oznaka W-67200G, pokojni SZ je zbog prekoračenja brzine i konzumiranja alkoholnih pića izgubio kontrolu nad tim vozilom i snažno udario u električni stup. SZ je bio barem djelomično odgovoran za nezgodu. Nakon nezgode preminuo je i EY, suputnik koji je s sjedio s desne strane od vozača. **[orig. str. 2.]**
- 2 Vozilo registarskih oznaka W-67200G bilo je osigurano u Austriji na ime tuženika Allianz Elementar Versicherungs-AG, na temelju police osiguranja [omissis] važećom u trenutku nezgode.
- 3 Nakon te nezgode, dana 17. veljače 2020. tužitelji iz ovog postupka (majka pokojnog EY, njegovi djed i baka s majčine strane) pokrenuli su postupak protiv tuženog društva Allianz Elementar Versicherungs-AG, putem njegova zastupništva u Rumunjskoj (tj. društva S.C. Allianz Țiriac Asigurări SA, sa sjedištem u Bukureštu), radi naknade nematerijalne štete u iznosu od 1 000 000 rumunjskih leua (RON) za svakog od njih (malo više od 250 000 eura). Oni se pozivaju na ogromnu psihološku bol zbog smrti EY-a te tvrde da nastalu štetu mora pokriti osiguravatelj vozila registarskih oznaka W-67200G. Tužitelji su odlučili obratiti se sudu koji upućuje zahtjev, na čijem se području nalazi sjedište tuženikova zastupništva u Rumunjskoj, a ne [sudu] na čijem području imaju prebivalište (prebivališta tužiteljâ nalaze se u okruzima Braşov i Mehedinţi, a imenovani odvjetnik ima odvjetnički ured u okrugu Olt).

I. ii.) Pitanje nadležnosti

- 4 Budući da odredbe članka 131. stavka 1.¹ i članka 1071. stavka 1.² Codula de procedură civilă română³ (rumunjski Zakonik o parničnom postupku) [omissis]

¹ **Članak 131. Provjera nadležnosti;** stavak 1.: Kod održavanja prve rasprave, na koju se pred prvostupanjskim sudom stranke uredno pozivaju i mogu postaviti zahtjeve, sud je dužan po službenoj dužnosti provjeriti i utvrditi je li opće, stvarno i mjesno nadležan za odlučivanje u predmetu, navodeći u raspravnom zapisniku pravne osnove za utvrđivanje nadležnosti suda pred kojim je pokrenut postupak. Zapisnik ima interlokutorni značaj.

² **Članak 1071. Provjera međunarodne nadležnosti;** stavak 1.: Sud pred kojim je pokrenut postupak mora po službenoj dužnosti provjeriti svoju međunarodnu nadležnost postupajući u skladu s unutarnjim normama o nadležnosti, a kada utvrdi da ni on ni neki drugi rumunjski sud

obvezuju sud da po službenoj dužnosti provjeri opću, međunarodnu, stvarnu i mjesnu nadležnost prilikom održavanja prve rasprave sa strankama koje su uredno pozvane i kojima je dana mogućnost da postave zahtjeve, navodeći pritom u raspravnom zapisniku pravne osnove za utvrđivanje nadležnosti, u kontekstu predmetnog postupka mjerodavne su odredbe članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012⁴ [omissis] sukladno kojem: „[o]siguravatelj s domicilom u državi članici može biti tužen: [...] u drugoj državi članici, u slučaju tužbi koje podnose ugovaratelj osiguranja, **[orig. str. 3.]** osiguranik ili korisnik osiguranja, pred sudovima mjesta u kojem tužitelj ima domicil; [...]”.

- 5 Naime, navedena se odredba u konkretnom slučaju primjenjuje jer osiguravatelj (tuženik) ima prebivalište na području države članice Europske unije (Austrija) i jer su ga korisnici police osiguranja (tužitelji) tužili u drugoj državi članici (Rumunjska). Primjena predmetne odredbe proizlazi i iz stajališta koje je Sud zauzeo u predmetu C-463/06, [FBTO Schadeverzekeringen], u kojem je u pogledu odredbi Uredbe (EZ) br. 44/2001⁵, preuzetih u Uredbi (EU) br. 1215/2012, utvrdio sljedeće: „*upućivanje u članku 11. stavku 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, na članak 9. stavak 1. točku (b) te uredbe treba tumačiti na način da oštećenik može podnijeti izravnu tužbu protiv osiguravatelja pred sudom na čijem se području u državi članici nalazi njegovo prebivalište, ako je takva izravna tužba dopuštena i ako osiguravatelj ima prebivalište na području države članice*”.
- 6 Pitanje tumačenja koje sud koji upućuje zahtjev mora razmotriti proizlazi iz formulacije dijela odredbe u kojem se navodi da, kada se korisnik osiguranja obraća sudu druge države članice, on osiguravatelja može tužiti *pred sudom na čijem području ima prebivalište*.
- 7 U tom pogledu sud napominje da norme koje uređuju međunarodnu nadležnost, u pravilu nemaju za cilj urediti i unutarnju nadležnost (odnosno konkretno mjesnu nadležnost). To vrijedi za odredbe članka 1072. stavka 1. Codula de procedură

nisu nadležni, odbacit će zahtjev jer nije u nadležnosti rumunjskih sudova, osim ako se ne primjenjuju odredbe članka 1070. Odluka tog suda može se pobijati pred višim sudom.

³ Zakon br. 134/2010, ponovno objavljen u Monitorulu Oficial [al României] (Službeni list Rumunjske) br. 247 od 10. travnja 2015., s naknadnim izmjenama i dopunama.

⁴ Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2012., L 351, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 289. i ispravci SL 2014., L 160, str. 40. i SL 2016., L 202, str. 57.) [omissis]

⁵ Uredba Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, sada izvan snage

civilā⁶ (Zakonik o parničnom postupku) i uvodne izjave 4. Uredbe (EU) br. 1215/2012⁷.

- 8 Međutim, sud koji upućuje zahtjev smatra da postoje iznimke od spomenutog pravila, a u tom smislu govori i doktrina relevantna za to pitanje. Primjerice, Codul de procedură civilă (Zakonik o parničnom postupku) određuje mjesnu nadležnost primjenom norme **[orig. str. 4.]** međunarodnog privatnog prava u slučaju *forum necessitatis* (vidjeti članak 1070. stavak 1. Codula de procedură civilă⁸ (Zakonik o parničnom postupku) koji određuje da rumunjski sud na čijem se području nalazi mjesto s kojim je predmet dovoljno povezan, postaje nadležan za odlučivanje o predmetu u specifičnom slučaju predviđenom tim člankom).
- 9 Međutim, važniji je aspekt da je Sud tumačio članak 7. točku 1. podtočku (b) prvu alineju Uredbe (EU) br. 1215/2012 [omissis] na način da se njime uređuje ne samo međunarodna nego i unutarnja (mjesna) nadležnost. U tom smislu, presudom u predmetu C-386/05, [Color Drack], Sud je u [točki] 30. utvrdio da: „[č]lanak 5. točka 1. podtočka (b) prva alineja Uredbe br. 44/2001, koji određuje kako međunarodnu tako i mjesnu nadležnost, ima za cilj ujednačavanje normi o sukobu nadležnosti, a samim time i izravno određivanje mjesno nadležnog suda, bez upućivanja na odredbe nacionalnih prava”. Dakle, Sud Europske unije izričito je utvrdio da odredbe članka 5. točke 1. podtočke (b) prve alineje Uredbe br. 44/2001, čiji se ekvivalent nalazi u članku 7. točki 1. podtočki (b) prvoj alineji Uredbe (EU) br. 1215/2012, određuju kako međunarodnu tako i unutarnju (mjesnu) nadležnost.
- 10 Iz toga slijedi da i u slučaju Uredbe (EU) br. 1215/2012 postoje kolizijske norme čija je svrha određivanje ne samo međunarodne nego i unutarnje (mjesne) nadležnosti. Polazeći od te pretpostavke, sud koji upućuje zahtjev ima dvojbe o tome je li moguće pronaći argumente koji idu u prilog tumačenju prema kojem predmetni tekst određuje [kako] međunarodnu tako i unutarnju (mjesnu) nadležnost, te mogu li se uvažiti i argumenti u prilog suprotnoj tezi po kojoj je predmet spomenute norme samo međunarodna nadležnost.

⁶ **Članak 1072. Unutarnja nadležnost;** stavak 1: Kad su rumunjski sudovi nadležni na temelju odredbi ove knjige, nadležnost se određuje na temelju normi ovog zakonika i, eventualno, normi predviđenih posebnim zakonima.

⁷ Koja glasi ovako: „[o]dređene razlike između nacionalnih pravila koja reguliraju [sudsku] nadležnost i priznavanje presuda, onemogućavaju nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Odredbe o jedinstvenim pravilima o sukobu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima, te osiguravanju brzog i jednostavnog priznavanja i izvršenja sudskih odluka donesenih u državi članici neophodni su”.

⁸ **Članak 1070. Forum necessitatis;** stavak 1: Rumunjski sud na čijem se području nalazi mjesto s kojim je predmet dovoljno povezan postaje nadležan za odlučivanje o predmetu, čak i ako zakon ne predviđa nadležnost rumunjskih sudova, ako se dokaže da zahtjev nije moguće podnijeti u inozemstvu ili da se ne može razumno tražiti da on bude podnesen u inozemstvu.

- 11 Argumenti u prilog tezi da članak 11. stavak 1. točku (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012 uređuje kako međunarodnu tako i unutarnju (mjesnu) nadležnost, barem kako ih shvaća sud koji upućuje zahtjev, jesu sljedeći:
- 12 a) u prvom redu, jezično tumačenje ide u tom smjeru jer se u odredbi spominje nadležnost suda *mjesta u kojem tužitelj ima domicil*; treba naglasiti da verzije na engleskom, francuskom ili talijanskom jeziku, kao i ostale verzije, imaju isti sadržaj. Dakle, upućuje se na *mjesto* prebivališta, a ne na *državu* prebivališta; **[orig. str. 5.]**
- 13 b) nadalje, sustavna analiza, koja prati jezičnu analizu, slijedi isto stajalište; tekst članka 11. stavka 1. Uredbe odnosi se na tri različita slučaja, ali dok se u točki (a) spominju sudovi države u kojoj se nalazi domicil osiguravatelja, u točki (b) se određuje nadležnost suda na čijem je području domicil tužitelja; ta razlika u formulaciji može se objasniti činjenicom da potonja norma ima za cilj odrediti i mjesnu nadležnost; u prilog tom argumentu može se još navesti i članak 7. točka 1. podtočka (b) prva alineja Uredbe (EU) br. 1215/2012 koji je Sud tumačio, kao što je je prethodno spomenuto, na način da se odnosi i na mjesnu nadležnost, a tekst te odredbe sadržava istu riječ – *mjesto*;
- 14 c) nadalje, prema uvodnoj izjavi 15. Uredbe (EU) br. 1215/2012, bitno je da norme o nadležnosti imaju visok stupanj predvidljivosti; prema tome, taj se cilj postiže tumačenjem koje upućuje i na unutarnju (mjesnu) nadležnost;
- 15 d) osim toga, primjena analizirane odredbe na spomenuti način nema utjecaja na tradicije država članica Europske unije u određivanju njihove unutarnje nadležnosti; s druge strane, tako je primjerice u slučaju članka 24. točke 1. Uredbe (EU) br. 1215/2012 o kojem je Sud Europske unije bio u prilici izjasniti se u smislu da on uređuje samo međunarodnu nadležnost (u tom smislu, presuda u predmetu C-420/07, [Apostolides]; ovdje treba naglasiti da se nacionalne tradicije razlikuju u pitanju dodjele nadležnosti za zahtjeve čiji su predmet nekretnine; i prethodno je rumunjsko zakonodavstvo sadržavalo norme koje su se razlikovale od onih uvedenih na temelju članka 117. Zakonika o parničnom postupku⁹ [omissis]); predmetni slučaj ne otvara osjetljiva pitanja, a na njega se u svakom slučaju primjenjuju odredbe članka 62. iste uredbe.
- 16 Kada je riječ o argumentima koji se mogu iznijeti u prilog suprotnoj tezi, u smislu da je predviđena samo međunarodna nadležnost, sud koji upućuje zahtjev može predložiti sljedeće:

⁹ **Članak 117. Zahtjevi vezani za nekretnine;** stavak 1: Zahtjevi u pogledu stvarnih prava na nekretninama podnose se isključivo sudu na čijem se području nalazi nekretnina. stavak 2.: Ako se nekretnina nalazi na područjima nadležnosti više sudova, zahtjev se podnosi sudu prebivališta ili boravišta tuženika ako se on nalazi na jednom od tih područja, a u suprotnom bilo kojem od sudova na čijem se području nalazi nekretnina. [omissis]

- 17 a) prethodni argumenti ne uzimaju u obzir činjenicu da pravilo i dalje ostaje određivanje, primjenom normi međunarodnog privatnog prava, isključivo međunarodne nadležnosti, a da iznimke moraju biti izričito predviđene; nadalje, iz razloga pravne sigurnosti **[orig. str. 6.]** te iznimke također moraju biti sadržane u jasnim i preciznim pravilima te moraju omogućavati nalaženje traženog zaključka bez pretjeranog napora u tumačenju;
- 18 b) teleološko tumačenje može potvrditi ideju da – s obzirom na to da je cilj članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012 predvidjeti povoljniju nadležnost za korisnika osiguranja – primjena te norme ne bi smjela navesti na zaključak da tužitelji ne mogu pokrenuti postupak pred drugim sudom države svojeg prebivališta, ako od toga mogu imati koristi. Takvo bi tumačenje moglo oduzeti smisao odredbama Uredbe (u sličnom se smislu očitovao Tribunalul Gorj (Viši sud u Gorju, Rumunjska)). Primjerice, tužiteljima iz predmetnog postupka moglo bi biti povoljno pokrenuti postupak pred sudom u Bukureštu, a ne sudom nekog od njihovih prebivališta, ako mogu pretpostaviti da je nematerijalna šteta koju priznaju sudovi u Bukureštu viša od one koju priznaju drugi sudovi u zemlji; ta se pretpostavka može temeljiti na činjenici da stanovnici Bukurešta imaju mnogo veće prihode od stanovnika u ostatku Rumunjske, uostalom kao i troškove, što opravdano dovodi do zaključka da sudovi u Bukureštu, kao i bilo koji drugi stanovnik tog grada, drugačije percipiraju vrijednost novca u odnosu na druge sudove u zemlji, u smislu da je percipirana vrijednost novca niža; to bi teoretski moglo dovesti do priznavanja više nominalne naknade za neimovinsku štetu. No taj je primjer tek plod intuitivnog razmišljanja.

I. iii.) Ispunjavanje uvjeta za upućivanje Sudu Europske unije prethodnog pitanja o tumačenju članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012

- 19 Sukladno članku 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, Sud Europske unije nadležan je odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču tumačenja akata institucija Unije kada to od njega zatraži nacionalni sud koji smatra da mu je odluka o tom pitanju potrebna za donošenje presude.
- 20 U konkretnom slučaju radi se o tumačenju prave norme Unije; službeno tumačenje potrebno je jer ovaj nacionalni sud ima dvojbe u pogledu sadržaja norme o nadležnosti, predviđene člankom 11. stavkom 1. točkom (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012, a pojašnjenje pitanja tumačenja potrebno je radi provjere nadležnosti tog nacionalnog suda. **[orig. str. 7.]**
- 21 Osim toga, traženje rješenja od Suda također ima šire, ali i pragmatične ciljeve: populariziranje činjenice da analizirana uredba može određivati i unutarnju (mjesnu), a ne samo međunarodnu nadležnost (budući da se Sud u tom smislu još nije izjašnjavao ni u jednoj izreci svojih presuda, nije suviše poznat njegov stav o tom pitanju); sprečavanje proturječne sudske prakse u tom području.
- 22 *[omissis]*

[omissis]

23 [omissis]

24 [omissis]

[omissis]

SLIJEDOM NAVEDENOG,

U IME ZAKONA

ODLUČUJE

Sudu Europske unije uputiti sljedeće prethodno pitanje: **[orig. str. 8.]**

Treba li odredbe članka 11. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1215/2012 tumačiti na način da se one odnose samo međunarodnu nadležnost država članica [Europske unije] ili na način da određuju i unutarnju (mjesnu) nadležnost suda na čijem području se nalazi prebivalište korisnika osiguranja.

[omissis] [postupovne odredbe nacionalnog prava]